

Gestalten van vrede: Malala Yousafzai: zichzelf geven voor vrede en recht

Jebronliturgie 4 februari 2024

1. Welkom en inleiding (Annie)

“Als je een plan wil hebben voor een jaar, plant dan rijst.

Als je een plan wil hebben voor 10 jaar, plant dan een boom.

*Als je een plan wil hebben voor een heel leven,
geef dan onderwijs aan kinderen” (Confucius)*

“Wie een schooldeur opent, sluit een gevangenis” (Victor Hugo)

*“Om echte vrede in de wereld te onderwijzen,
zullen we moeten beginnen met de kinderen” (Gandhi)*

Maar dan dienen die kinderen wel de kans te krijgen op onderwijs, op het verwerven van kennis.

Soms wordt daar een hoge prijs voor betaald.

In de reeks vieringen rond “Gestalten van vrede” hebben we het vandaag over Malala Yousafzai die de woede van de Taliban over zich heen kreeg omdat ze naar school wilde ... met alle gevolgen van dien

Recht op onderwijs, ook voor meisjes/vrouwen en bij uitbreiding vrouwenrechten (of het gebrek eraan) in het algemeen...

“Vrede” en “Recht” ... daar hebben de goden van deze wereld geen boodschap aan. Want om vrede en recht te bereiken dienen mensen, alle mensen, als gelijkwaardig te worden beschouwd en zo ook worden behandeld.

Wie streeft naar macht, dominantie, ongebreidelde winsten kan zo’n ideeën allerm minst gebruiken.

Onze God (met hoofdletter) , de Ene die wij aanspreken als Vader/ Moeder, Zoon/ Broeder, Geest van verbondenheid en solidariteit ... onze God is anders dan de goden (met kleine letter)...

“Ik zal er zijn” is de naam van onze God, de Ene ... “Ik zal er zijn”, ongeacht je geslacht, je kleur, je afkomst, je sociale positie, je seksuele geaardheid ... “Ik zal er zijn” voor jou.

Mijn opdracht – maak mijn naam een stukje waar in je leven/ in de wereld – geldt voor iedereen

2. Lied p. 14: “Niet als een magische kracht”

3. Het verhaal van Malala (Kristien)

“Eén boek, één pen, één kind en één leraar kunnen de wereld veranderen”

Malala Yousafzai werd geboren in Pakistan op 12 juli 1997. Haar papa was/is leraar (niet onbelangrijk!). Ze was amper 11 jaar toen ze voor het eerst opkwam voor het recht van meisjes op onderwijs, toen ze zich uitsprak tegen het extremisme en de absolute minachting tegenover vrouwen van de Taliban. In 2012 werd er een aanslag op haar gepleegd. Ze werd getroffen door kogels in hoofd en hals.

Onder druk van de publieke opinie werd ze- samen met haar gezin- overgebracht naar Engeland. Haar vader kreeg er een job. Malala werd diverse malen geopereerd en na een lange revalidatie ontslagen uit het ziekenhuis. Ze studeerde in Oxford en bleef zich actief inzetten voor vrouwenrechten wereldwijd.

Ze kreeg meerdere onderscheidingen, o.a. de Internationale Kindervredeprijs, de Sacharovprijs voor de vrijheid van meningsuiting en op haar 17° (als jongste ooit) de Nobelprijs voor de Vrede.

In 2021 huwde ze met Asser Malik.

Ze woont momenteel in Birmingham.

Een terugkeer naar Pakistan zit er niet in, wegens té gevaarlijk.

4. Lied p. 22: “Ik heb een steen verlegd” (omdat Malala door haar acties die wel degelijk een verschil heeft gemaakt)

5. Vrouwenrechten in de wereld (Annie)

Wereldwijd zijn er grote verschillen tussen rechten die vrouwen hebben. In onze samenleving zijn we – anno 2024 – ver verwijderd van de Code Napoléon die stelde dat vrouwen volledig onderworpen waren aan hun vader/ echtgenoot.

Via de suffragettes en het feminisme – met bloed, zweet en tranen – werden o.a. kiesrecht, recht op onderwijs, recht op betaalde arbeid, recht op seksuele integriteit gerealiseerd.

In vele landen echter zijn elementaire rechten zoals zeggenschap over het eigen lichaam en recht op vrije partnerkeuze nog steeds onbestaande.

Ook in landen waar religie een grote rol speelt wordt de strijd voor gelijke rechten voor mannen en vrouwen bemoeilijkt.

Religies ... waar de regels worden bepaald door mannen, in het voordeel van mannen

Religies ... die vrouwen toch als “minder” beschouwen

vbn. Gelovige joden danken God omdat ze niet als vrouw werden geboren, in het hindoeïsme riskeren mannen die een slecht leven leiden het om als vrouw te worden gereïncarneerd, een eminent moslimleider vergeleek de vrouw met een kameel die de man heelhuids door de woestijn van het leven moet loodsen ... op onze eigen rooms-Katholieke Kerk komen we straks terug ...

Om deze mannelijke superioriteit te rechtvaardigen verschuilt men zich achter “heilige geschriften” ... die au fond mensenwerk zijn, geschreven door mannen in een bepaalde tijd en een bepaalde samenleving.

Tja, zo is het niet moeilijk, toch?

6. *Lied p. 5: “Een land om van te dromen” (omdat het anders kan en moet!)*

7. Lezingen (Kristien)

1 Kor. 14, 34- 35

Laten uw vrouwen in de gemeenten zwijgen. Het is hun immers niet toegestaan te spreken, maar bevolen onderdanig te zijn, zoals ook de

wet zegt. En als zij iets willen leren, laten zij dat dan thuis aan hun eigen man vragen. Het is immers schandelijk voor vrouwen om in de gemeente te spreken”

(acclamatie p. 85: Gaan waar geen wegen gaan / als tegengewicht!)

Efeziërs 5, 22- 23

Vrouwen, erken het gezag van uw man als dat van de Heer. Want een man is het hoofd van zijn vrouw, zoals Christus het hoofd is van de Kerk”

(opnieuw acclamatie p. 85)

Lucas 10, 39

Maria ging aan de voeten van de Heer zitten en luisterde naar zijn woorden

(opnieuw acclamatie p. 85)

8. Overdenking (Annie)

“Wat is het verschil tussen een vrouw en een batterij? Een batterij heeft tenminste nog één positieve kant!”

“Een vrouw is als een paddenstoel: als je de verkeerde treft, ga je eraan kapot”

“Een gelukkig huwelijk is een zaak van geven en nemen: de man geeft, de vrouw neemt”

“Vrouwen hebben maar één rol: de deegrol”

Mopjes ... geen probleem ermee! Je moet kunnen lachen met alles en iedereen.

Maar wat te denken van niet grappig bedoelde uitspraken over vrouwen ... uitspraken van bijvoorbeeld Trump, Thierry Naudet, onze eigenste Conner Rousseau (ik ga die niet citeren wegens te vulgair). Hebben we geen probleem als politieke “leiders” menen zich dit te kunnen permitteren?

En hoe zit het met de vrouwvriendelijkheid binnen onze eigen Rooms-Katholieke Kerk?

We hoorden twee fragmenten uit de brieven van Paulus. Het feit dat Paulus expliciet vrouwen de les spelt en hen beveelt hun mond te houden is volgens mij een aanduiding dat er wel degelijk vrouwen waren die mondig waren en zich niet zomaar lieten muilkorven. Paulus leeft in een patriarchale maatschappij en zijn brieven zijn daar een logisch uitvloeisel van. We dienen ze daarom te relativëren en te hertalen naar onze tijd en onze levensvisie...

Jezus leeft eveneens in een patriarchaal systeem ... Nochtans neemt hij een totaal andere houding aan tegenover vrouwen. Nergens in de evangeliën vind je een denigrerende of stigmatiserende uitspraak... integendeel!

Denken we maar aan de Samaritaanse vrouw in Joh 4, de overspelige vrouw in Joh 8, de vrouw die Jezus' voeten zalfde in Luc 7 ... en ook het fragment uit Luc 10 getuigt van empathie en respect:

"Maria ging aan de voeten van de Heer zitten en luisterde naar zijn woorden"

"Aan de voeten zitten" was een bestaande uitdrukking voor mannen die onderwijs van een leraar kregen. Joodse schriftgeleerden in die tijd weigerden aan vrouwen onderwijs te geven. Bij Jezus waren ze blijkbaar even welkom als mannen. Ook op dat vlak was Jezus een revolutionair!

Spijtig dat het instituut Kerk dat iets minder is!

Ik beperk me tot één punt: de gewijde voorganger ... de gewijde mannelijke voorganger!

In 2016 werd paus Franciscus geïnterviewd na een bezoek aan het protestantse Zweden waar de lutherse kerk geleid wordt door een vrouw. En toen herhaalde de paus dat de katholieke kerk nooit of te nimmer vrouwelijke priesters zal toelaten ... nooit of te nimmer!

De leider van het grootste religieuze instituut ter wereld verkondigt doodleuk dat 51% van de wereldbevolking niet dezelfde rechten heeft (en nooit zal hebben) dan de overige 49%!

Een vrouw in de Kerk mag geen leiding geven aan de gemeenschap ... omdat ze geen piemel heeft ... en het ontbreken van zo'n aanhangsel heeft tot gevolg dat ze emotioneler, irrationeler, minder bekwaam, minder betrouwbaar is ...

Er is een acuut gebrek aan priesters. Maar liever de resterenden overvragen, hen van hot naar her sturen zodat ze geen tijd meer

hebben voor pastoraal, liever priesters van God weet waar importeren dan vrouwen meer kansen geven ... Hoe immens triest, hoe kortzichtig toch!

Omdat het een uiting is van een bepaald mens- en wereldbeeld. Een beeld dat vrouwen nog altijd ondergeschikt dienen te zijn, over mindere kwaliteiten beschikken. Een beeld dat de ambities en verlangens van vrouwen minder belangrijk zijn dan die van mannen.

Het basisidee dat mannen het eerste en uitverkoren geslacht zijn en daarom méér respect en aanzien verdienen dan vrouwen

Als we dus onze pijlen richten naar religies die toxische standpunten innemen naar vrouwenrechten toe (zoals de Taliban in Pakistan), laten we dan evenmin onze eigen religie vergeten! Ook "in eigen huis" is er nog werk aan de winkel! Moest de Kerk een privé-bedrijf zijn, ze was allang aangeklaagd wegens discriminatie!

Het patriarchaat is, ondanks alles, zijn laatste adem aan het uitblazen. Hoog tijd na zoveel eeuwen!

Er zijn steeds meer hoog opgeleide vrouwen, glazen plafonds worden doorbroken ... en religieuze instituten zullen daar niet aan ontsnappen (ook al wringen ze tegen, ook al gaat het veel te langzaam).

Als wij een wereld dromen waarin mannen en vrouwen echt gelijkwaardig zijn- en enkel in zo'n wereld kan je van echte vrede en rechtvaardigheid spreken- als wij zo'n wereld willen, dan moeten we ons blijven verzetten tegen elke vorm van discriminatie, vanuit om het even welke hoek die ook mag komen.

Blijven kritische standpunten innemen, blijven protesteren ... net zoals Malala!

We hebben minder te verliezen dan zij (we riskeren ons leven niet) maar we hebben veel te winnen.

Het moge zo zijn.

(inspiratiebron: artikels Jozefien Daelemans)

Een moment van stilte en bezinning ...

9. Vrije voorbeden / Acclamatie p. 60: "Hier wordt een land gezocht"
(strofe 1)

10. Tafelgebed 27/ Delen Brood en Beker

11. Onze Vader

12. Geloofsbelijdenis D. Sölle (tafelgebedenmap 43) : om samen te bidden

13. Slotlied p. 2: "De gedachten zijn vrij"

14. Vredewens (Kristien)

**Gun ons een plaats
waar vriendschap wordt gevierd
waar aandacht is en zorg voor elkaar
waar de één niet méér is dan de ander
waar hoop is, vertedering en trouw,
geankerd als een pijler
diep in de grond van Uw belofte
Gun ons een plaats
waar vrede is**